

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izjaha kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sosednjih ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodničkove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 11.

V Ljubljani, 7. junija 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

O binkoštih so letos maloverci in brezverci po vseh krajih našega cesarstva praznovali petindvajsetletnico, odkar so bile vsprejete sedanje solske postave, ki jih je rajni papež Pij deveti sam odločno obsojal. Naši liberalci se seveda pri svojih sumnih veselicah v spomin tega za nas tako žalostnega dne niso spominjali, koliko se je mej tem časom mladine izgubilo veri in poštenju, tudi niso govorili o tem, koliko stroškov prizadeva ljudem nova šola, marveč veselili so se le, da je šola odtrgana od cerkve in da so ugnani duhovniki. Verni katoliški Slovenci pa obnovimo pri ti priliki svoje živo prepričanje, da je za otroke prvi in najboljši učitelj in prijatelj naš Izveličar Jezus Kristus in da mora On zopet vladati tam kjer se uči in vzgaja mladina. Saj nas slabi časi, v katerih živimo in ki se še vedno hujsajo, vsak dan bolj opominjajo, da se moramo v vsem svojem življenju povrniti k Bogu nazaj. To misel je tudi poljedelski minister Falkenhajn sam izrekel v državnem zboru dne 17. maja, rekoč: »Nobene take besede ni, ki bi ljudem prinesla srečo, kolikor jo je sploh mogoče doseči na svetu, razen ta-le: Vrnimo se k Bogu, verujmo vanj in uklonimo se njegovim zapovedim.« V našem državnem zboru se je za versko šolo posebno potegnil stajerski poslanec č.g. dr. L. Gregorec. Izmej naših poslancev je V. Pfeifer govoril, kako naj se pomaga vinogradnikom, Fr. Povše je popisoval stiske kmečkega stanu; omenjal je tudi gorenjske planine in Borna in posebno je priporočal, naj se čim najpreje uvedo kmečke zadruge. Kanonik Klun je priporočal železnico od Kranja do Trziča in od Novega mesta v Belokrajino; Vošnjak pa mej Kamnikom in Velenjem. — Dne 31. maja je začela voziti dolenjska železnica do Novega mesta. Prvi dan se je peljala z njo samo povabljeni gospoda. Z Dunaja je prišel kot namestnik ministrov pl.

Wittek. Na postajah so povsod železnico veselo pozdravljali. Posebno v Trebnjem so se obnesli. Z železnico pride mnogo dobrega, pa tudi marsikaj slabega. Bog daj, da bi dolenjska železnica ne pomnožila zapravljivosti, posebno pa, da ne bi odprla poti naše zemlje lačnim tujcem, ki prinesejo morda kaj denurja seboj, toda samo zato, da ga jim ljudje pomagajo množiti. Zato naj se Dolenjci sedaj združijo, da bodo svojo lepo zemljo ohranili zase. Najbolje bi bilo, če ustanové poleg katol. političnega društva, ki je že imajo, veliko gospodarsko društvo, koder naj z združenimi močmi poskrbe, da se povzdigne in razvije kmetijstvo, sadjarstvo, vinarstvo in obrt na Dolenjskem. Pri ti priliki pa posebno opominjamo katoliške dolenjske može, naj se čim najpreje vpišejo v katol. politično društvo v Novem mestu. To društvo mora biti ognjišče vsemu dobremu za dolenjsko stran, ker zagovarja katoliška načela, ki morejo biti jedina podlaga sreči in blagostanju. — To so pripoznali v nedeljo dne 3. junija pri shodu kat. političnega društva v Trnovem pri Ilirski Bistrici notranjski može poštenjaki. Zbralo se jih je 5 do 6 tisoč. Shodu je predsedoval dr. Fr. Papež. Govorili so: dr. Gregorič o potrebi vere za javno življenje, kaplan A. Rudolf o gospodarskih razmerah na Notranjskem in dr. Šustersič o liberalizmu. Trnovski župan je hotel kaliti mir, toda slabo je naletel. Izgubil je še tisto mrvo zaupanja, kar ga je dozdej imel. Zbrani Notranjci so na lastne oči videli, kakšni so liberalci. Očitno se nobeden ni upal oporekati, trditev gospodov govornikov nobeden ni pobil, samo od zadej s šumom in z otroškim nagajanjem so se vsajali. Tako obnašanje ni moško in Notranjci držé preveč na svoje mostvo, da bi se bratili s takimi nagajivci. Dozdej so jih slepili z vpitjem, a sedaj vedo, pri čem da so. Bog jih živi! — Na Ogerskem se tudi obrača na boljše. Cesar sam je posegel vmes in liberalni minister Wekerle je moral odstopiti.

Namesto njega bo dosedanji hrvaški ban Khuen-Hedervary, ki je pač nekaj boljši, nego njegov prednik.

Upajmo, da bo brezverskega liberalizma tudi na Ogerskem kmalu konec!

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. V Ljubljani je bil zopet za župana izvoljen g. Peter Grasselli. Zeleti je, da zopet izvoljeni župan pridno spolnuje svoje dolžnosti ter vzlasti skrbi za to, da Ljubljancani, ki imajo z njim kaj govoriti, ne bodo ga tolikrat zastonj iskali, ali cele ure nanj čakali pred pisarno. — Tovarna na Dvoru pri Žužemberku bode zopet pričela delati: obžalovati je le to, da bo sedaj tovarni gospodaril jud. — V Mirni je bil za župana izvoljen posestnik Jos. Kaferle, v Lužarski občini pa posestnik Anton Drobnič. — Strela je ubila v Bušeti vasi pri Sv. Križu poleg Kostanjevice 16letnega Alojzija Miklavža. — Bralno društvo v Škofji Loki je napravilo binkoštni ponedeljek prijazen društveni večer, pri katerem je pojasnoval kanonik č. g. Jan. Sušnik Ločanom novo električno luč, katera bo kmalu olepšala pisano Loko. — Č. g. Iv. Kunavar, župnik v Polomu, pride za župnika na Golo; č. g. Jož. Škofic je šel za farnega upravitelja v Zeleznike. Dne 23. maja je začelo goreti v svishih Andreja Suštaršiča v Kamniku pri Preserju. Pogorelo je 16 posestnikov; skode je nad 20.000 glđ. — V Knežaku so ljudje zelo bolehal in mrli vsled skr-latice in plućnice; v dveh dnevih je bilo sedem mrličev. — Na Raki so dobili prelepo novo monštranco za farno cerkev. — Semeniška duhovna, g. Ignacij Nadrah gre za kapelana v Metliki in g. Jan. Rihtaršič za kapelana v Mokronog; g. Anton Mali gre iz Naklega za farnega oskrbnika v Javor pod Ljubljano; g. J. Bezeljak za kaplana v Boh. Bistrico, g. Stanislav Peharc pa za kaplana v Stari trg pri Ložu. — Na Dobrovi je padel 7letni Gorjupov Janezek v jamo, kjer so apno gasili; vsled opeklín je kmalu na to umrl. — V Dobropoljah snujejo posojilnico. Potrebna bi bila. Bog daj, da se kmalu kaj zgodi. — Iz Amerike sta prišla na Kranjsko duhovna č. g. Stariha in Ogulin, ki se nekaj tednov mudita v svoji domovini. — V Radčah pri Zid. mostu zgradba novega mostu prav krepko napreduje; mislijo, da bode slovesno odprt za vožnjo dne 18. avgusta.

Koroško. Na binkoštni ponedeljek so praznovali koroški učitelji petindvajsetletnico sedanjih brezverskih šolskih postav. Vsa slavnost vršila se je v znanem velikonemškem in protiverskem dubu ter pokazala, komu je v izgojo izročena naša mladež! Pač malo nadeje imamo za bodočnost, kajti kakšno zetev smemo pričakovati ob taki setvi? Slavnostni govor je govoril okraj. š. nadzornik H. Moro; ki se odlikuje po posebno zagrizenem sovraštvu nasproti Slovencem. Govor pa je bil gola zbirka oholih public brez jedra, samo da je kazal odločno proticerkveno lice koroškega učiteljstva! Slovenci bodo tej nasprotni slavnosti odgovorili s tem, da zakurijo kakor prejšnja leta tudi letos na predvečer

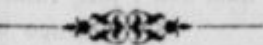
godu sv. slovanskih apostolov Ciril-Metoda čim več plam-tečih kresov v dokaz, da Slovenci se živimo! — Se zizimo, in celo zagrizeni nasprotniki morajo to pripoznavati. C. kr. ministerstvo za notranja dela je zaukazalo, da mora c. kr. okr. glavarstvo v Velikovcu odslej sprejemati tudi slovenske dopise, katerih se nekateri gospodje na Koroškem boje kakor skratelj sv. križa. Da se je to doseglo, gré hvala narodnemu županu na Bistrici pri Pišberku, ki si svojih pravic ni dal vzeti, marveč je trdno zahteval ter dosegel pravico tudi za slovenščino. Naj bi ga posnemali tudi drugod po Slovenskem, kjer se po nepotrebem košati še nemščina. — Zató sedaj nasprotniki se ne mirujejo in kar po vrsti sklicujejo shode, pri katerih ugovarjajo tem »koncesijam«, ki so se dale Slovencem. Pač čudna gospoda to; repenči se kakor razjezen puran, dasi se ji ne godi niti za las krivice! — Vrstiti se imajo za dva državnozbornska volilna okraja dopolnilne volitve in za jeden deželnozbornski. Volilna borba bode posebno v okraju Smohor-Špital huda, ker se marno ganejo tudi nemški katoličani. Ti so doslej prepuščali bojna tla samo liberalcem, sedaj pa čvrsto delajo, da rešijo ljudstvo težkega jarma, v katerega ga je vklebil židovski liberalizem. Dal Bog, da se jim posreči! — Za župnika v Kaplji ob Dravi je imenovan č. g. Jan. Ogriz, župnik v Temenici. Čestitamo! — r.

S Štajerskega. Pri Mariji Snežni ob slovensko-nemški meji se je osnovala posojilnica. Živelí rodoljubi! — Štajerska hranilnica je za vinogradnike, ki hočejo nasaditi ameriško trto, dovolila 100.000 gold. pod zelo ugodnimi pogoji za obrestovanje in vračilo. — Odbor štaj. kmetijske družbe je sklenil podpirati okrajno živinsko razstavo v Šmarji ali v Marenbergu. — Zadnji čas se je po časnikih pisalo, da utegne cesarski namestnik baron Kübeck odstopiti in imeti za naslednika bivšega ministra Gautsch-a. — Vsled pritožbe družbe sv. Cirila in Metoda je naučno ministerstvo dovolilo v Mariboru otroški vrtec za slovenske otroke. — Katoliško podporno društvo v Celji je priredilo 20. maja tombolo, pri kateri je bilo le okoli 30 glđ. čistega dobička. Rojaki, podpirajte to važno društvo, ki vzdržuje vzorno slovensko šolo za otroke celjske okolice! — Mestni odbor v Celji je prepovedal stavbo »Narodnega doma«. Proti tej odločbi se je vložil ugovor. — V Celji se bode postavilo novo poštno poslopje za 180.000 glđ. — Predlog gosp. poslanca Vošnjaka naj se napravi iz Kamnika zveza z železnico Celje-Velenje se je v državnem zboru odklonil. — Ljutomersko nemško šolo obiskuje 75 otrok! Od teh jih stanuje v Ljutomeru 33, drugi v okolici. Nemška otroka sta samo dva, takih, ki razumejo nekoliko nemški je dvanajst, ostali ne razumejo skoraj nič nemški in vendar morajo poslušati samo nemški poduk. Je toraj

bilo te ponemčevalne šole treba? Kakšen vspeh bo imel ta poduk, si lahko mislimo. — Tečaji za zeleno cepljenje ameriške trte bodo v sledečih krajih: Pri sv. Trojici nad Slatino 14. jun.; v Šmarji 15. jun.; pri sv. Petru pri Mariboru 19. jun.; v Lehniku v Gor. Halozah 25. jun.; v Leskovcu 26. jun. od 9. do 12. ure dopoldne. Pristop je vsakomur dovoljen brezplačno. — Letos smo že imeli točo na mnogih krajih: v gorski in majšperski župniji (okraj Ptuj), v malonedeljski, št. jurski in kapelski župniji (okr. Radgona), okoli Središča, sv. Tomaža pri Veliki nedelji, okoli Rajhenburga, Celja, Velenja. — Da so rešili onih sedem mož, ki so hodili v podzemeljsko jamo pri Semrijahu, se je potrošilo 15000 gold. Res drago preiskovanje! V Središču se je na nekega desetletnega otroka vdrla zemlja in ga zasula. — V Ormoškem okraju sta utonila dva fanta, po deset in šest let stara. V Krčevini pri Ptujju je utonil v ribniku 14letni učencec Fr. Novak. — V Novi vesi pri Ptujju vozil je neki hlapec preblizu Drave. Obrežje se je vdrla in valovi so pokopali voznika in oba konja. — V Debru pri Laškem

se je neka dekla šalila z revolverjem in svojo tovaršico smrtno na glavi ranila. — Na praznik sv. rešnjega Telesa je pri streljanju možnar, ki se je med nabijanem sprožil, hudo ranil Jožefa Ungerja pri Konjicah. — Dvakrat zaporedoma je strela vdarila v eno in isto hišo v Skalicih pri Konjicah. Prva strela je ubila 17letnega mladeniča, druga ni poškodovala nobenega izmed štirih otrok, ki so bili v hiši. — Umrli so veleč. gg.: Anton Balon, duh. svetovalec in župnik na Vranskem, Jurij Šabot, vpokojeni duhovnik pri sv. Lovrencu na Dravskem polju in P. Albin Bregar, franč. gvardijan v Brežicah. Naj v miru počivajo! — Prestavljeni so sledeči gg. kapelani: Janez Munda za provizorja v Loko, Jožef Kranjc, za provizorja na Vransko, Jakop Tajek gre za kaplana v Loko, Jak. Vindiš v Vuzenico, Jož. Kostanjevec v Črešnjevce, Ant. Pintarič v Makole, Janez Kansky k sv. Lovrencu v Puščavi, Jan. Jodl na Vransko. V pokoj je šel vlč. gosp. Fr. Ferencak, dekan in mestni župnik v Brežicah.

Listek.

Begun.

Slika iz avstrijsko-pruske vojske. Spisal B. Brédsky. Poslov. F. H.-e. (Konec)

Naš polk se je boril junasko z rudečimi huzarji. Treščil je kakor vihar v njih vrste, da jih je predrl. Toda že stoji pred nami polk ulancev, ki nas ovira v daljnem boju. Borimo se z neodločenim uspehom.

V najbolj odločilnem trenutku se je zdelo, kakor bi sovražnik pešal. Pruska konjica se je umikala, in naš polkovnik je hotel ukazati zasledovanje, kar se prikaže, zakaj se je tako zgodilo: — konjica se je razstopila in proti nam odpirajo topovi svoja grla, ki mečejo krogelje v naše vrste. Zdaj je bilo le dvojno na izbero: ali zmagati ali zbežati.

Tako stanje je bilo ko smo dobili ukaz zapustiti reservo. V par sekundah smo bili v dimu. Videli nismo nič, le slišali smo grozno bobnenje in zvižganje svinčenk, sopihanje konj in obupne vsklike. Kri nam je zavrela. Vsak je hotel videti skozi dim in skozi usta se je valila gorka sapa.

Tu se pred menoj zabliškne, zemlja se stresce, konji zarežgata in čuje se vzdihovanje v naših vrstah. Letimo proti topovom. Draga in grozna pot! V naših vrstah so napravljale krogelje cele ulice. Nič se nisem krog sebe oziral, le čakal, kdaj me krogelja zadene.

Tu trčimo na ulance, in ker nismo bili zvrsteni, nas je sovražnik kaj lahko razkropil. Boj je trajal le nekaj trenutkov, a bil je grozen. Ne vem, kaj se je z menoj godilo. Le to vém, da sem mahal s sabljo besno na vse strani. Glas trobente kliče nazaj, kakor bi izbil vsakemu orožje iz rok. Strah, groza, obup se nas je polastil, da smo leteli nazaj. Za red se nismo menili.

Vedeli smo, da drvi za nami dobro zvrstena četa sovražnikova in to je vsakega pobilo.

Komaj pridemo iz dima, prikaže se nam prizor, ki je dovršil naš obup. Pehota se je umikala, hitro nepopisno. Nič ni ukazoval, vsak se je hotel rešiti.

Na obvezališče nismo mislili, daleč za nami je ostalo. Še-le čez pol ure besnega dirjanja se ustavimo. Polkovnik ves prepoten in umazan nam veli se ustaviti, zvrstiti in se obrniti proti sovražniku. Braniti smo morali pehoto pri umikanju. Zopet se bojujemo, a ta boj ni bil več tako hud, tu je delovala samo sablja.

Slednjič odneha sovražnik nas zasledovati. Avstrijska armada se je zbirala in hitela proti Skalici. Zadnji smo bili mi.

Tema je bila, ko smo se ustavili. Nismo vedeli, kje smo. Še-le zdaj smo se ozirali, kdo manjka. Poročnik nas je štel. K meni prišedši reče: »To pot je ušel, a drugič ne bode, kaj ne?« Molčal sem in on je šel naprej.

* * *

Drugi dan smo bili vedno v sedlih. Sovražnikove sprednje straže so nas vedno nadlegovale. Včasih smo jih napadli, a daleč nismo smeli, ker so se koj prikazali močnejši oddelki pruske konjice.

Naše straže so naznanjale, da se sovražnik v polnem številu naprej pomika. Ker se je naša armada pri Skalici dobro utrdila, smeli smo pričakovati, da pride tukaj gotovo do boja. Med tem je došla pomoč in z upanjem, da se nam bode to pot bolje godilo kot pri Nahodu, smo gledali v prihodnost.

Tretji dan ugledamo sovražnika. Nekaj polkov je pričelo boj, pa kmalu so jenjali. Prusi so videli, da ne

bodo tukaj tako lahko zmagali, zato so čakali do drugega dne.

Tega dne ni solnce sijalo, pod oblaki se je skrivalo in težak zrak nas je trl. Ze zjutraj so se spoprijele sprednje straže, in Prusi so morali bežati. Naši topničarji so dobro merili, vsa čast hrabrim junakom, krvavo so prepričevali sovražnika o svoji spretnosti.

Okoli desete ure se je pričel splošnji boj. Težko je popisati strahoviti prizor, kojega je prekosila le bitva pri Hlumu in Sadovi. Za vsako ped zemlje so se naši bili z občudovalno trdovratnostjo. Kar so zgubili, so zopet dobili, če prav z velikimi zgubami.

Naš polk je stal pri vasi, ki se je razprostirala na gričku na desno od bojišča. Bilo je jako dobro stališče in držati smo je morali, naj velja kar hoče; tako se je glasilo povelje. Z nami je bil še bataljon lovcev. Pri Nahodu se je že precej skrčil, pa vendar se je bralo v obrazih fantov, da se ne boje tudi danes sovražnika. Le-ta pa kakor bi se za nas ne brigal; nikogar ni bilo zoper nas. Šele opoldan sta se pomikala proti nam dva polka pehote in huzarji.

Poročnik se nam približa. »Ako vidite Frimra, nikar ga ne ubijte, skrbite, da ga dobimo živega.«

Zopet je bil takoj na svojem mestu. Lovci so se razpostavili. Imeli so dobra skrivališča za plotovi, drevesi in ozarami. V najhujši sili so jim ostajale še hiše. Tudi mi smo imeli za vasjo dobro zavetišče. Vzlje temu se nam je pa le dozdevalo, da se nam ne boje dobro godilo, kajti akoravno smo imeli boljše mesto, bil je sovražnik številnejši.

Ni trpelo dolgo, da so se začele oglašati puške lovcev, iz prva bolj redkoma, pozneje zvrstoma in slednjič v vednem gromenju. Tudi na nas je prišla vrsta, pomaknili smo se na krili lovcev, da ustavimo sovražnika, dokler ne pride baterija topničarjev s pomočjo, ki je že hitela iz rezerve. Komaj smo se prikazali na prostem, so nas že pozdravili s svinčenkami. Zvižgalo je čuda in polkovnik je ukazal trobiti »nazaj«, ker so bili rudeči huzarji nam v bok. Obrnili smo se proti njim, streljali iz karabinov in se počasi umikali. Tudi lovci so bili prisiljeni iskati zavetišča v vasi, pruska pehota je drla zmagovalno za njimi. Od treh strani so nas stiskali neusmiljeno. Z groznimi zgubami so se pomikali lovci proti zadnji hiši, za katero so morali rešenja iskati v begu.

Zdaj je bilo na nas, da varujemo bežeče za vsako ceno, prebijemo in ustavimo sovražnika za toliko časa, da pride pomoč.

V besnem diru napademo pehoto, ki se vsa iznenadena razkropi in skozi vrtove, hiše beži, zanašajoč se na svoje rudeče huzarje; ti so bili predobro pripravljene in nismo se jih mogli tako kmalu odkrižati. Grozno klanje se je pričelo, odločevala je zgolj telesna moč in vztrajnost. V groznem vrvenju smo se borili s Prusi, in res, vsak je zgubil usmiljenje, vsak je hrepenel z divjo besnostjo po življenju sovražnikovem.

Sredi mešanice čujemo poročnikov vzklik: »Frimra, za njim!«

Ozrem se in vidim leteti pruskega rudečega huzarja proti hišici in za njim poročnika, kako si dela pot. Zogledal je, kako je pod Frimrom padel konj. Blizu njega je bil, ali radi nekaterih jezdecev ga ni mogel doseči. Z nekaterimi tovariši se vržemo za poročnikom, pa Frimer je že preskočil plot. Predno smo mogli za njim streljati, se nam je prikazala pehota. Dva tovariša sta padla, poročnik je bil ranjen v roko in Frimra smo morali gledati, da je ubežal, drugače ni bilo.

Vrnili smo se na sredo vasi, kjer je bil boj že odločen. Poročnik, če prav ranjen, nas je vodil proti sovražniku, kojega smo zapodili v beg s pomočjo lovcev in topov, ki so metali od strani smrt v pruske vrste, tako da so bežali v velikem neredu. Spremili smo jih dokler je kazalo, potem se zopet vrnili v vas. Ko smo se postavili v vrste, spoznali smo, da nas precej manjka, več kakor smo se nadejali.

Poročnik si je zavezal z desetnikovo pomočjo rano. Bil je srdit in čelo se mu je mračilo. Slutil sem, kaj ga jezi, rana ne, te ni čutil, marveč da mu je Frimer že v drugo ušel.

Ali ga bomo vjeli, ali nam uide? mi šine v glavo. Sam ne vem, zakaj sem bil tako prepričan, da ga vendar dobimo.

Toda dolgo časa nisem mogel premišljevat. Bolje puške Prusov so prekosile junastvo Avstrijcev. Opazili smo, kako se naše vrste mešajo, kako nas Prusi izpodrivajo ter zasedajo jedno stališče za drugim. Trobentni glas je trepetal, ko je klical podati se še jedenkrat v boj. Bil je zadnji poskus ali razmetati sovražnikove čete, ali pasti na celi črti.

Padli smo. Obupno smo se bili, izpostavljali svoje življenje brezobzirno, a zaman. V jedni uri je bilo odločeno. Utrujena, pobita avstrijska vojna se je hitro umikala. Kako nas je peklo orožje v roki pri spominu, da smo izgubili že drugo bitvo. In vendar smo se vskovali kakor pravi junaki. »Kdaj se popravi naša sramota?« šepetal je drug drugu, »kdaj poplačamo sovražniku njegovo zmago?«

* * *

Nato smo dobili odgovor pri Kraljevem Gradcu, Hlumu in Sadovi. Mnogo se pripoveduje o hrabrosti tega ali onega polka. Smelo trdim, da je bil junak vsak. Mladi ljudje smo bili večinoma, pa oni dnevi so nas zdvijali, železno moč so nam dali. Dvakrat je padel konj pod menoj in obakrat sem skočil na konja kakega mrtvega tovariša ter se bil naprej. In nisem bil samo jaz tak, drugi tudi, vsak je bil junak na svojem mestu.

Ko so nas slednjič prisilili obrniti konje, opazil sem solze v poročnikovem očesu. Oko se mi je solzilo, bil bi se jokal, če bi bil le mogel. Usta so bila suha, oči polne dima, polastila se me je otrpnjenost.

Umikali smo se, umikala se je cela armada. Lačni, trudni, zaspani smo hiteli proti moravskim mejam in naprej proti Dunaju. Naš polk je bil na konjih dva dni. Postali smo surovi ljudje. Lačni smo napadali vsako vas, po sili jemali ljudem grizlje in jezdili naprej.

Na zadnji straži smo bili, da moreta pehota in topništvo lažje bežati. O junaštvu nobenega sledu. Z bojazljivo opreznostjo smo se izogibali sprednjim stražam sovražnikovim, ki so se za nami valile.

Ko smo prišli k moravskim hribom, bil je naš oddelek najzadnji. Morali smo biti pazljivi, ker so nas pruski huzarji napadali z neverjetno lokavostjo.

Četrty dan po Kraljevegraški bitvi jaham s se svojim sodrugom Ččetko na zadnji straži. Groza je naju spretavala, ker sva ugledala za seboj vsaki hip rudeče huzarske suknje in sva morala biti pripravljena, da naju Prusi obkolijo in pozdravijo s svinčenkami svojih karabinov.

Proti večeru je bilo, ko je tožil Ččetka, da mu je slabo. Ne daleč je tekel potok, želel je piti vode in si omiti sence. Meni se je zdelo nevarno, ker sem pa videl, da mu je res slabo, rečem, naj hitro skoči s konja, da bodem pazil.

Komaj to stori in se k potoku nagne, vidim, da se hitro bližajo štirje huzarji.

»Sovražnik, hitro na konja«, vpijem Ččetki. Ta pa misleč, da ni še tako hudo, se še napije in potem zajaha konja. Nisem hotel tovariša zapustiti, zato se pripravim na boj. Sovražniške kroglice so mi zvižgale krog ušes. Nisem se mogel zdržati in tudi jaz sprožim.

V tem zagledam, kako jeden žuga s sabljo. Kaj, ko bi bil Frimer! Po postavi mu je bil podoben. Ko pride Ččetka, hitiva naprej. Naš oddelek nam je prihajal na pomoč, kar je Pruse ustrašilo.

Poročnik naju vpraša, zakaj sva streljala. Povem mu in omenim, da je med onimi štirimi Prusi Frimer. Pozabil je naju pokarati, da sva ravnala zoper ukaz. Kakor bi ozivel, sklonil se je v sedlu po koncu in pre-mišljeval. Ogledeval je kraj.

»Vidva jezdit naprej, nič se ne ozirajta«, ukaže nama. »Kadar bodeta slišala strele, obrnita se in če vidita bežati katerega Prusa, udarita jo za njim. Če ne dobimo Frimra danes, nočem biti več poveljnik vašega oddelka.«

Tako ukazujoč, se poda naprej. Midva s Ččetko za njim. Ni mi šlo v glavo, kako hoče dobiti Frimra, pa kmalu sem spoznal.

Cesta se je v dolinici zavijala, ni bilo dobrega razgleda. Oddelka nisem mogel videti. Na cesti je bilo mirno. Poročnik se je skrtil z oddelkom med njive, kjer je še žito stalo, tako da ga ni bilo mogoče opaziti.

Tu je čakal, da sva prišla naprej in čakal, da pridejo huzarji. Prepovedal je streljati in ukazal jih od zadaj napasti. Še-le ko bi spoznali Frimra, takrat naj bi streljali po onih treh, beguna pa živega prijeli.

Napeto sva poslušala, kdaj se bodo strelji slišali. Slednjič zagrmí jeden, drug in tako je šlo naprej. Obrneva se in vidiva, kako je zapustil jeden huzarjev cesto ter iskal resitev v gozdu, oddaljenem od tukaj četrty ure.

»Frimera«, zavpijem na Ččetko in spodbodem konja. Odkar sem imel tega konja, ga nisem toliko trpinčil kakor sedaj. Konj drvil je kot vihar sopihajoč skozi široko odprti nosnici. Le v hipu sem opazil, da se ženejo

za begunom tovarisi od druge strani, pred njimi pa daleč naprej na svojem brzem konjiču poročnik.

Ali Frimer se tudi ni obotavljal. Tepel je konja s sabljo, drezal z ostrogama. Mene se ni nadejal. Šele ko je bil trideset korakov od mene, me zagleda, a koj zavije konja dalje med njive. Kaj naj počnem? Nisem čakal. Ubežati nam ne sme, ubežal nam ne bode. Zagrabim karabino in pomerim. Sreča mi je bila mila. Kroglica zadene konja v nogo. Spodtakne se, Frimer mu zleti čez glavo na tla. Pa v tem hipu je bil zopet po konci ter letel peš dalje. Zdaj je bil lov seveda lahek. Kot bi trenil sem za njim.

»Stoj, drugače te ustrelim«, zagromim.

Obstoji tresoč se. Lice mu je bilo zarudelo, pogled je begal sem pa tam.

»Odloži orožje in stoj«, ukazujem naprej in merim s karabino. Ubogal je in z neizrekljivim strahom gledal blizajočega se poročnika.

»Hitro ga zvezite, na konja z njim in naprej«, se je glasilo njegovo povelje.

Zvezemo ga z jermeni in posadimo k jednemu dragoncu. Mudilo se je, kajti Prusi so nas že zasledovali. Poročnik namreč je ustrelil s svojim oddelkom le dva huzarja, tretji, za kojega se ni nihče brigal se je po ovinku vrnil, da naznani močni četi, kaj se je zgodilo. Morali smo celo uro leteti v hudem dirjanju, preden so odnehali Prusi nas preganjati radi blizine naših čet.

Zdaj smo se šele ogledali Frimra. Bil je bled, pogled njegov je bil uprt v tla. Vedel je, kaj ga čaka za storjeni zločin.

Poročnik se ni brigal prav nič za njega, pa bil je ves spremenjen. Veselo je gledal okrog sebe in sedel ponosno na svojem konju.

Jahali smo do noči. V mraku je prevzel drug oddelek zadnjo stražo in mi smo prišli k polku. Poročnik prijezdi k polkovniku:

»Gospod polkovnik, beguna Frimra so moji ljudje danes vjeli«, mu glasno sporoča. »Prosim za milost, da sme moje moštvo izvršiti nad njim razsodbo.«

Polkovnik se nasmeje in prijazno odgovori: »Ođajte beguna jutri divizijskemu poveljniku in mu izrazite svojo željo. Nisem se nadejal, da bode te svojo obljubo mogli spoiniti.«

Celo noč smo čuli in stražili Frimra. Smilil se mi je. Tresel se je od mraza in njegov obraz je razodeval strah.

Zjutraj smo se vzdignili preje kot drugi in smo hiteli za generalom. Pehota, memo katere smo se pomikali, nas je zvedavo spremljala, ko je zagledala je tnika v rudeči suknji. Ob deveti uri smo došli generala v malem trgu; ravno je stopil s konja, da se odpočije za četrty ure.

Poročnik se pri njem oglasi ter sporoča stvar pred celim spremstvom in izrazi svojo željo. Ukaže pripeljati Frimra. Vpraša ga, če je res kar se mu očita, in kako se more zagovarjati. Molčal je.

»Preden odrinemo, bodi begun mrtev in pokopan«, reče general kratko.

»Naprej«, veli nam poročnik. Za trgom smo se zavili med njive.

»Kopajte grob«, ukaže in pokaže kraj zaraščen z brinjem. Polovica je kopala grob. Pešci so nas začudeno gledali. Dogotovili smo grob, ko je trobenta »stopaj« zapela.

»Frimer, molite«, ukazuje z zamolklim glasom poročnik; ta se ne zgane.

»Postavite ga k grobu.«

Storili smo in poročnik je imenoval šest dragoncev. Nabasali so karabine in se postavili deset korakov od obsojenca. Trije so merili v glavo, trije v srce.

Poročnik je sam velel. Karabini se vzdignejo, mi pridržimo sapo, Frimer zamiži. Ko se je prikazal general

pred trgom, razleti se šest strelav. Videl je, kako se je zgrudil mož v rudeči suknji v grob. Tri kroglice so tičale v prsih, tri v glavi.

Ko se je oglasil poročnik pri polkovniku, da se je vrnil, gledal ga je.

»Kje imate beguna?« vpraša s prijaznim glasom.

»S svojo krvjo je opral madež tretjega oddelka četrtega eskadrona«, odgovori poročnik ponosno.

»Izboren častnik ste, gospod poročnik«, reče general in mu seže v roko.

Mirno, kakor vselej, se je postavil poročnik na čelo svoje čete in začel kaditi. Ni kadil, odkar ni bil njegov oddelek najčastnejši pri celem polku. Danes je bil opral zopet svoj madež in poročnik je bil zopet ponosen nanj.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kako nam živali naznanjajo vreme? Živali so bolj občutljive pri vremenskih spremembah nego človek. Najbržej bolj čutijo kdaj je zrak soparen ali suh, kakor človek. Pričakovati smemo lepo vreme, ako ob dežji sove vpijejo, škripančki visoko letajo in pojó, se slavčki do jutra glase. Nadejati se je lepega vremena, ako netopirji zjutraj zgodaj in pozno zvečer letajo, ako se kresnice močno svetijo, ako rege visoko sede, ako ovce na paši veselo skačejo.

Deževno vreme smemo pričakovati, ako ščinkovci pred solničnim izhodom pojo, ako vrane visoko letajo, ako lastavice nizko in tikoma zidov letajo ter se v vodo potapljajo, ako se golobi kopljejo, ako se kokoši v pesku kopljejo. Trajno deževno vreme bode, ako psi travo jedó, ako se mačke dolgo časa umivajo, ako petelini ob nenavadnem času in pogosto pojejo, ako gliste v veliki množici iz zemlje lezejo. Nekoliko dežja bode, ako se rege glasno oglašajo in nizko sede ali se v vodo potapljajo, ako krti močno rijejo, miši cvilijo, mušice in bolhe silno človeka nadlegujejo. Ako bučele nočejo iti iz panja, ali ako se uže opoludne trumoma vračajo, bode v kratkem nevihta. Nekatere živali čutijo uže, kakšno bode leto. Ako lastovice, žrjavi in druge ptice-selivke prav zgodaj v jeseni od nas lete, bode huda zima.

Mokro poletje smemo pričakovati, ako priba in kosce na visočinah gnezdit. To seveda so vse znamenja, katera nam kažejo, da bode najbržej tako vreme. Jediní gospodar pa je le Bog sam.

Bodite varéni pri krmljenju z zeleno deteljo. Pri mnogih kmetovalcih je opaziti, kako živini, katero držé v hlevu, cele koše detelje vale v jarem. Živina mnogo detelje raztrese, zlasti kadar se brani muham. Deteljo je treba razrezati. Lahko se primeša razrezani detelji slame. Živina potem z deteljo tudi slamo pojé.

Konjem se ne sme dajati premrzle pijače in tudi ne prej, dokler se konji ne ohladé. Uže mnogo konj je zbolelo, ker so jih vroče ali pa s premrzlo vodo napajali.

Semenska detelja. Izberi deteljo na bolj pustem delu njive. Prvikrat jo pokosi, ko začne cvesti, potem bode imela časa dovolj, da bode naredila krepke in polne glave, ki bodo tudi dozorile.

Turšica za krmo. Velike krmske vrednosti je turšica. V drugi polovici meseca maja ali pa junija sej turšico, ko si zrnje poprej v vodi namočil, ako je bilo vreme suho. Zrnje naj pride 5 cm globoko. Taka turšica se kosi, predno prične delati križe, t. j., predno cvete. Kadar se živini krmi, treba jo je razsekati in mešati z deteljo, z otavo itd. Krave po taki krmi jako dobro molzejo.

Kako pokončati bolhe v repti. Deni v kotel vode za pest pelina ter kuhaj 12 do 18 ur. To pelinovo vodo potem ohladi in poškropi z njo rastline, na katerih so bolhe. Da je toliko škodljivih žuželk po njivah, vzrok je največkrat zanikrnost človekova, ki pušča neobeljene kole in fižolovke v njivi ali pa v plotu blizu njive. Pod lubadom tacih neobeljenih kolov se naselijo razne žuželke, ki prezimijo in se potem plode. Ako bi tacih neobeljenih kolov ne bilo, bi si žuželke daleč drugod iskali zavetja.

Kmečka pisma.

IV.

Ljubi »Domoljub!« Sprejel si moje pismo. S tem si na moč razveselil mene in moje tovarise. Še bolj pa nas veseli, da je našemu pismu odgovoril eden gorenjskih mož. Ne poznam ga prav tega »gorenjskega Jaka« — to pa vem iz njegovega pisma, da mora biti pravi možak, ki se ne poteza samo za svoje pravice; za pravice ce e srenje — ali pravzaprav celega okraja — dela se z večjo gorečnostjo. Taki bi morali biti vsi! Potem bi nas pa Judovi groši ne motili! Potem bi se gospoda ne upala z nami pometati! Potem bi se nam agentje ne posmehovali za hrbtom, ker bi nas več ne mogli slepariti, kakor nas sleparijo zdaj ob vsaki priliki!

Ker se nam je kmetom odprl predalček v »Domoljubu«, sklenil sem opomniti na to in omo. Pa odkar sem bral v »Slovincu« spis: »Plat zvoná«, sem sklenil pred vsem podati v »Domoljubu« eden dober nasvet iz tega spisa vsem slovenskim kmetem:

Glejmo, komu zaupamo! Opazujmo, kaj vse razne zavarovalnice obetajo in kaj — spolnijo. Opazujmo agente tedaj, ko nas love za kako zavarovalnico, in pa tedaj, ko pogorelcem izplačujejo. Kar bomo spoznali, pisimo »Domoljubu«. Potem bomo videli, kateri banki smemo zaupati. Tisti bomo vsi zvesti, dokler ne dobi naša dežela svoje zavarovalnice! Bog nam jo kmalu daj!

Pozdravljen gorenjski Jaka in vsi slovenski kmetje!
Gorenjski kmet A.

IV.

Dragi Jaka! Ko sva nekdanj skupaj pasla domače črede, pogovarjala sva se otročje stvari, bili smo svinko ali kozo, o judih smo vedeli le toliko, kar so nam zgodbe sv. pisma ali stariši povedali; vendar pa moram reči, da jih nič kaj posebno rad ne vidim in čim več slišim o njih, tem manj si jih želim v naše kraje. Veselili smo se, da pri nas ni bilo judov in še mislili ne na to, da bi kdaj prišli. — Ti si postal kmet, jaz sem pa s šolanjem prišel do svojega kruha. Ločena sva po stanu, toda prijatelj kmetskega stanu sem pa še vedno, ker vem, da sta kmet in obrtnik podlaga družinskega življenja in da so drugi stanovi zaradi teh dveh. Čemu rabili bi različne vrste uradnikov, ako ne bi bilo kmetskega stanu? Nerazumljivo in grdo zdi se mi, da se najde mnogo mnogo takih ljudij, ki so kmetskega rodu, ki so se z zulji kmetskih rok izšolali, pa nimajo prav nič sreča za kmeta in ga pri vsaki priliki zaničujejo in zasmehujejo.

Na shodih upijejo: »Živijo narod!« in praznijo kupice na njegov blagor, a če je treba v djanju pokazati ljubezen do naroda, zginejo. Seveda ste tudi sami nekoliko krivi, ker se ne ustavite takemu ravnanju in ne zahtevate povsod svojih pravic. Vendar pa moram pohvalno omenjati, da tudi v tem napredujete. No pa dovolj o tem, danes nekoliko vrstic o vašem judu, o katerem si Ti zadnjič pisal.

Prav zelo me veseli, ker ste se glede vašega juda tako prebudili in vendar spoznali, da je on vam v pogubo. Le nadaljujte tako in objavite vse krivice, ki se vam gode. Veselilo me je brati v »Slovincu«, kako čvrsto ste se držali dne 21. majnika pri obravnavi zaradi pota. Ker bo zanimalo tudi Domoljubove bralce, naj tudi tukaj omenim kakor pojasnjuje kmet Peter J. to obravnavo; on pravi:

»Dne 21. maja ob 6. uri zjutraj zbrali smo se v Trziču in potem šli skozi Bornovo. Prvi je šel »vojvoda« Mallner, za njim dr. Munda, »oberborštinar« in še jeden lovec. Za njim pa naš doktor od deželne odbora, sem slišal, da se piše Zavašnik (prav Zbašnik), ne vem pa ne za gotovo, ker tako visocega gospoda ne upam za ime vprašati. Za njim pa zopet dva lovca z jednim

fantom. Ti so različno ropotijo s »kištom« (brešnom) in pijačo nosili. Prišli smo do planine Breznine. Gori smo se oddahnili in malo čutare nategnili. V brezninski koči je ostal tudi Mallner, dr. Munda in vsi lovci. Mallner je slišal veliko grenkih. Pa jih je navajen požirati. Potem se vzdigaeta deželni urad in »oberborštinar« proti planini Komateri in kakih 40 do 50 ljudij za njima. Na vrhu bil je sam Ankov sin. Potem nas notri pokliče in nara prebere, da pot do Hudičevega mostu je občinska pot Sv. Katarine, naprej skozi Bornovo je javna pot, ker smo mi vedno živino skozi gonili, srečavali kupce, romarje, popotne ljudi in vojaki so hodili po njej. (V specialni karti je zaznamovana ta pot kot vozna pot (Karrenweg), ne kot steza. In vendar še steze čez travnik ali njivo nihče ne more zapreti po 30 letih. Op. vr.) Potem so se podpisali župani z nekaterimi svetovalci in odborniki občin Sv. Katarina, Trzič, Križe, Duplje, Kovor, Brezje-Mošnje-Nose, Naklo, Ovisse, Podbrezje. Ko je bilo to končano, prihrumel je Mallner v kanclijo in je mogel videti, kak razloček je med letos in vlani, ko nas je hotel z listki premotiti za pot. Bo že minula njegova slava. Stari Primožič, ki je bil nekdanj posestnik »Puterhofs« in neizmernih, sedaj Bornovih gozdov, a so ga na svoj način ob Pristavo spravili, je rekel Mallnerju in Mundi: »Pot pa že ne bode vaša.« Munda odgovori: »En doktor zgubi, drugi pa dobi.« (Tako je!) Naš doktor bil je zelo prijazen z nami in je rekel, da bota prišla še en dan, da bota še druge priče zaslišala.

Ravno sedaj zvedel sem nekas novega, kako sta Mallner in Born od nekega kmeta hotela kupiti del v planini Šiji. Ko natanko zvem, bodem že pisal.

Tako je prav, kakor tukaj, tako se sploh judov varujte, ker kjer se ti ugnezdijo, tam uničijo kmetiški stan! Vi jih še ne poznate, a ne čakajte, da bi jih sami skušali, ampak svaré naj vas pred njimi kmetje iz družih dežel. Galicije so že 70 odstotkov pod svojo oblast dobili. In kako? Ne kar z nakupovanjem, kakor dela baron Burn, ampak prišel je v vas, odprl gostilno in prodajalnico, dajal na »puf«, posojeval denar na visoke obresti, n. pr. od 10 gold. vsak mesec en goldinar. Obresti začetkom tudi ni zahteval, ko se je pa nabralo toliko, da kmet ni mogel več plačati, pa je zapel boben. Pred dvema letoma izposodil si je kmet od Juda tri rublje. Žid v pismu pripiše dve ničli in kmet jih je moral plačati. Zažugal mu je, da ga ustrelji. Zaprt je bil zato. Še je žugal, toda ne dolgo, ker nekega dne dobé mrtvega na cesti. Kdo ga je ubil? Judje. Ovadila je ubijalce še-le letos neka ženaka, ki je vse slišala.

Pa ne le ob premoženje, ampak tudi ob vero pridejo ljudje popolnoma, kjer se ugnezdi jud. Norčujeje se iz nje. Tako je letos na veliki tečen neki jud v Krakovem napravljen v duhovske obleko šel obhajst. Ljudje so poklekovali, vojaki čast skazali. Policaj ga spozna

in hoče aretirati, a napadejo ga drugi judje in bi ga bili ubili, da ga ni rešila finančna straža.

Takih resničnih dogodov pisal bi Ti lahko še prav mnogo, toda za danes rečem le to: Če bode jud bolj gladak s Teboj, bolj se ga boj. Jud ne stori nobene reči zastoj. Vse ima izračunjeno, koliko mu bode neslo. Judje tudi vedó, da je zemlja bolj gotova, kot denar po hranilnicah, zato jo nakupujejo. Tudi v Gorjancih na Dolenjskem je poluteranjen jud Gorjanc-Schlesinger nakupil mnogo posestva. Posnemajte jih v tem! Koliko

tisoč imajo še tisti, ki so Bornu že prodali? Nazadnje ne bode ne denarja ne sveta; zato se pa tudi že sedaj mnogi bridko jokajo.

Hvalevredni so kmetje Malizove, Zamen in vsi drugi, ki se mu nikakor ne udajo. Pohvaliti se mora tudi občina sv. katarinaka, ki se tako vrlo poteguje za pot, in sploh vsi kmetje z ravnine. Le tako naprej!

Pozdrav Tebi in sosedom

Tvoj rojak Lojze.

Razne novice.

(Pokroviteljstvo društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča) v Ljubljani prevzel je nadvojvoda Franc Ferdinand Avstrijski-Este. Želeti je iskreno, da to društvo prav krepko napreduje pod novim pokroviteljstvom ter kmalu zgradi prepotreben zavod za zanemarljivo odraslo mladino!

(Državnozborni konservativni klub je grofu Hohenwarta) povodom razprav v dunajski „Reichspost“, ali naj grof Hohenwart še ostane vodja konservativcev ali ne, izrazil soglasno svoje zaupanje, zavrnil napade „Reichsposte“ na pravice državnozbornih poslancev ter naprosil grofa Hohenwarta, naj tudi še v prihodnje vstraja kot načelnik konservativnega kluba. Razgovora so se vdeležili poslanci, Karlon, Deym, Klun in Lupul. Posebna deputacija članov (Kathrein, Schwarzenberg, Pabstman, Suklje, Doblhammer, Lupul) je načelniku kluba naznanila soglasni sklep. Mi omenimo ta dogodek kot politično novico popolno nepristransko, kakor tudi popolno nepristransko omenimo dogodek, da se je, po došlih nam sporočilih, zaupanje do grofa Hohenwarta po glasovanju o valutnih predlogih zelo ohladilo tudi pri strogo konservativnih gorenjskih volilcih. Ti se namreč glede valutnega vprašanja popolno strinjajo s sklepom v tem obziru izvršenim v odboru kat. polit. društva v Ljubljani, da naj se vsi slovenski državnozborni poslanci odločno ustavijo valutnim predlogom, ker so ljudstvu v kvar in ker pospešujejo jedino le koristi velikega kapitala.

(Ne v Amerike.) Poroča se nam iz Ljubljane: Ginja je bilo videti dne 28. maja mlado, mило plakajočo ženo, ko je prišla na ljubljanski južni kolodvor čakati svojega moža, vračajočega se iz Amerike, a mesto vselega snidenja z možem, dobila je le njegov popotni kovček in pa žalostno sporočilo, da se je na potu proti domu se v Ameriki na železnici ponesrečil in našel smrt. Vsem se je smilila žalostna mlada vdova, ko se je morala zopet sama mesto veselo združena le z britkimi čuti vračati domov.

(Posebne romarske vlake) po znižani ceni prirejal bode tudi letos potovalni odbor ter pričel s prirejanjem konec tega meseca. Uvaževal bode odbor tudi Dolenjsko novootvorjeno železnico.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 28. maja je sedel na zatožni klopi 71 letni Janez C. man iz Ilovce, kateri je bil že radi tatvine 24krat kaznovan. Sedaj se je imel zagovarjati le glede majhnih tatvin. Ker je pa tat iz navade, ga je sodišče obsodilo na 5 let težke ječe, poostrene z mesečnim postom. — Druga obravnava je bila zoper 19 let starega delavca Angella della Flora iz Pardenove na Laskem. Zatožen je bil hudodelstva uboja. Dne 15. marca je namreč v desno stegno z nožem sunil

svojega tovariša Pietra Casagrande, da mu je, ker ni bilo zdravniške pomoči, kri otekla. Prisodili so mu 3 leta težke ječe. — Pri tretji obravnavi imel se je zagovarjati Peter Dacar iz Naklega radi hudodelstva uboja in prestopka proti telesni varnosti. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje krivde in sodišče je Dacarju prisodilo 6 let težke ječe, z mesečnim postom in trdim ležiščem 19. februv. — Dne 29. maja ste bili obravnani zoper Jožefa Vrtačnik iz Dol, litijskega okraja, in Janca Papler iz Pristave pri Trzišču. Prvi je zatožen hudodelstva goljufije, katero pa odločno taji. Da se mu omogoči dokazati nedolžnost, se je obravnava preložiła. Drugi zatoženec je radi hudodelstva posiljenja dobil 18 mesecev težke ječe poostrene s postom vsakih 14 dni.

(Rad je ubogal). Berač stopi v mesnico s prošnjo: »Ali bi ne mogli uboščeku kaj pomagati.« Mesar mu černo odgovori: E, kaj! sam si pomagaj. Berač: Ako mi dovolite pa si bodem. Vzame hitro dvojce klobas in jo popiha iz mesnice.

Priloga stavaka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. junija 1894 zvečer.

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gl. 1, in gl. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjižnezu v Ljubljani.

Neutrpljivo živinorejcem je krmilno apno

5 Ko za poštno njo gl. 1-20

M. Bartel & Co

Dunaj, K. Keesberg, 20

2-3 147

Vsakdo

kateri rabi odlikovano želedevo tinkturo lekarne Piccolli-Jeve pri „angelju“ v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želedeco, lahko prebavi jedila in se obrabi zaprtju telesa.

Česa steklenici je 10 sever.

Vnanja naročila razpošilja proti povsjetju znoška.

148 94-3

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“,

Viljema Skarda

IV., Wattergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje i. t. d.

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške čepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega trpežnega blaga, natančno izdelano; neugnajajoče vzame se nazaj.

Wagner & Co.

15 Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na izpolago. — Ceniki in vzorec na zahtevo brezplačno.

Freibleke Popravila

Najnižje cene

L. Mikusch, tovarna delavkov, Ljubljana, Mostol' trg 18.

Skrbno obdelovanje

Največji izbor

koverte s firmo vizitnice in rgovske račune priporoča
Katol. tiskarna v Ljubljani.

136 **Ölzova kava** 10-1
priznana najboljša in najizdatnejša dodaja kavi se dobiva v glavni zalogi za Kranjsko pri M. Wagnerjevi vdovi v Ljubljani, in v vseh špicerijskih in konsumnih prodajalnicah.

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Cvet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Marijinoeljske kapljice za želodec. — Steklenica 30 kr., 6 steklenic 1 gld.

Planinski zeliščni aliprsni sirop za odraščene in otroke; raztvorja stiz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaznem želodcu. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 skatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Redilna štupa za živino za notranjo potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri protegu žil, stokanji nog, otrpenosti v boku, v križi itd., s kratka pri vseh boleznih in hribah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto pošiljajo. 144 (24-2)

Paulinova Kranjska vinarna

v Ljubljani, Slonove ulice 52.

istočuje vino istrske liter po 24, Tirolske po 26, Dolensko po 32, specialne kakor Burgundec, Zelenika in Teraneo po 48 kr. ter se jamot vaski znesek za pristnost. Fino Bavarske črne pivo po 11 kr. vrček. Več skupaj ali nezadrženo pa mnogo ceneje. 1

Na prodaj je
prav pod ugodnimi pogoji v Korzarjah pri Dobrovi
hiša št. 19 z hlevom,
podam, sadnim vrtom, travnikom in njivo vred.

Natančnejše pogoje pove

2-1 153

Mihael Škof v Bokalcih
P. Dobrova.

Na prodaj je iz proste roke

mala kmetija

obstoječa iz hiše, pri kateri je lepa vinska trta in nekoliko vrtov za zelenjavo, blizu dva arala njiv, en aral travnika, dva arala gozda, nekoliko sadnega drevja in drugo gospodarsko poslopje. Kmetija leži na lepi ravni, solinčni legi, in je oddaljena uro hoda od trga in železniške postaje Sevnice.

Pogoji in cena se izve pri lastniku, vas Čajne, hiša številka 24. 137 3-1

Objava.

626 24-10

Sch. Kneipp

Previdnost!

Sladna kava, katero izdeluje tврika Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki nemerodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej **najbolje nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.** Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovano izjavljam, da sem zaradi teh prednosti dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, saj nima nobena druga firma jedine pravice posluševati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kbi dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkažeje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosedajni surrogati nikogar nimajo. 10 Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

V vsaki župniji ali občini

se nastavi razumna, spoštovana in denarno gotova oseba kot

zaupnik

z dobrim postranskim za-
služkom.

Pismena vprašanja pod
„201.191.“ Graz, postla-
gernd. 10-9 113

Schichtovo patentno milo

z varstveno znamko labuda je neoporekljivo najboljšo sredstvo, da dobiš **snežnobelo perilo** za čiščenje volnenega, svilnega in barvastega blaga.

kakor dokazano najtolsje **razkuševalno sredstvo** za vsakeršno perilo in pri tem popolnoma neškodljivo za perilo in roke. 155 1

Zaradi izvrstne kakovosti so sloveča tudi

Schicht-ova štedilna jedrčna mila,

katerih ne presega noben konkurenčni izdelek. Ta mila imajo po tem, kake vrste da so, jedno teh-le varstvenih znamk: 302 12-1

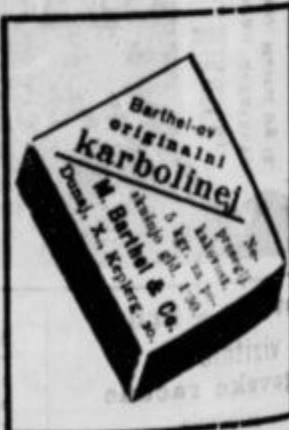

Jurij Schicht, Ustje ob Labi (Aussig a. d. E.),
tovarna za milo, sveče in palmovo jedrčno olje.

Dunajske srečke po 1 krono. — Žrbanje že 12. julija.

5 glavnih dobitkov po 10.000 kron.

1 Srečke priporoča 315 1
„MERCUR“, menjalnična delnična družba
na Dunaju, Wollzeile 10.

2 zlati 13 srebrnih kolajm. 9 častnih in priznanih diplom.	Franc Iv. Kwizda	Vrstvena znamka.
C. kr. dvorni založnik.	Kwizdov restitucijski fluid c. in kr. priv. označevalna voda za konje. Cena 1 steklenice 1 gl. 40 kr. a. v. 1 Rabi se vije od 50 let v dvornih hlevih; v vo- jaških in zasebnih hlevih z izrednim učinkom v krepčanju pred in po dlje trajajočem naperu, pri izvajanju udov, otrpnosti kit itd., in usposabljanju konja za urno tekanje.	Kralj. rumunski dvorni založnik.
Pasiti je na varste, znamko in suhovati le Kwizdov restitucijski fluid.	Glavna zaloga Okrožna lekarna Korneuburg pri Dunaju.	Dobiva se v vseh lekarneh in drogerijskih prodajalnicah avstro- ogrskih.

125 (1-3)

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše
žepne in stenske ure
ure budilnice

zlate, srebrne in nikelnate veržice, meda-
 ljone, prstane, zapestnice, naprane igle
 134 prodaja in ima v zalogi 196

F. F. ČUDON

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotovžu

Popravlja tudi najtežavnejša izvršuje
 tekem 14 dnij. — Za blago pri njem kup-
 ljeno istotako za natančno popravo jamči.

Ceniki s podobami so franco na razpolago.

Ces. kralj. privil.

zavarovalna družba

„Avstr. Feniks“ na Dunaju.

Vplačane delnice in druga jamstva družbe znašajo čez

štiri in pol milijona goldinarjev avstr. velj.

Družba zavaruje:

proti škodi po toči.

Pogoji so **jako ugodni in uvedene najnižje stalne premije**, ne da bi bilo treba pozneje **kaj doplačati**; ako tisti, ki želi svoje pridelke proti toči zavarovati, ne more precej zavarovalnine plačati, **dovoli se mu obrok do konca septembra 1894.** — Škode se hitro in pošteno cenijo ter precej izplačajo.

Kdor bi želel **zastopstvo preyzeti**, naj se obrne do **generalnega zastopstva v Gradcu**, katero daje radovoljno vsakršna pojasnila v zavarovalnih zadevah ali pa do

287 1—1

glavnega zastopstva v Ljubljani,

Kongresni trg števil. 17 (v novem uršulinskem poslopju).

Zahvala.

Podpisanim posestnikom iz Spodnjih Gorij pri Bledu uničil je požar dne 16. aprila 1894 skoro vse njihovo imetje. Slavn. c. kr. priv. zavarovalna družba

„Avstrijski Phönix“ na Dunaji.

pri kateri smo bili zavarovani, nam je škodo takoj cenila in priznala odškodnino po njenem glavnem zastopu v Ljubljani tako kulantno izplačala, da si šteje mo dolžnost slavnosti izreči javno zahvalo in jo vsakomur najtopleje priporočiti.

V Gorjah, dne 17. maja 1894.

Joža Korelj
Jernej Cerne
Marija Pintar
Boštjan Žvan
Janez Rekelj
Janez Bizjan
M. in M. Zalokar

Matija Prešern
Gregor Pintar
Jakob Srna
Jože Srna
Janez Jan
Anton Piber
Jakob Žvan

Županstvo v Gorjah

okraj Radovljica.

L. S. Potrđi!

Žumer.

Na Najriše potelje Nj. c. in kr. apostolskega veličastva.
Bogato oskrbljena po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena

XXIX. državna loterija

5 za civilne dobrodelne namene.

3136 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in sicer: 1 glavni dobitek s 60.000 gld., z dvema predobitkoma in dvema podobitkoma à 500 gld., 1 glavni dobitek s 30.000 gld., z 1 predobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po 10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld., 100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 gld. — Žrebanje se bo vršilo nepreklicno dne 21. junija 1894. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima izralni načrt, ki se dobiva brezplačno s sredkami pri oddelku za državne loterije Dunaj, L. Riemergasse 7, H. Stook, im. Jakobberhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštine proste.

Na Dunaju, v marcu 1894.

176 6—5

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
oddelek državne loterije.

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani prvi sirup raztoplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 30 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo!

Svarimo pred vsako naredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvečeni sestavi in svojem učinku popolnoma različni od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto-kislega apneno-železnega sirupa. Zabeteni za te sored vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je zraven stojede oblastveno protokolirane varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—20 97 13 20

Osrednja razpošiljalnica za provinco: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospode lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubaldy, Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar F. Prodám, M. Mizzam, drog; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kmetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovica; v Št. Viti: A. Reibel; na Trbiču: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Ština, B. Bissolotto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prodám, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. K. Kumpf; v Črnomlju: J. Blatek; v Velikovcu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Hut.

Hiša na prodaj!

z gospodarskim pospejem, poljem, gozdi in travniki vred. Vse to boljšem stanu, poleg zelo obiskovane ceste v velikem Mengei hiš. št. v. 18.

Prodá prostovoljno iz lastne roke posestnik

154 31

Janez Zalokar.

DR. IVAN ŠUSTERŠIČ

otvoril je svojo

odvetniško pisarno

v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2,
1. nadstropje

(v hiši, kjer je Kleinmayr & Bamberg-ova bukvarna).

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od
2. do 6. popoldne.

263 3—2

Žejo

pogasimo najsigurneje in najceneje z dobrim in ukusnim

domačim vinom

(domača pijača)

kateri se prireja na najpristojši način iz predmetov, ki se dobé pri gosp. I. Sajovicu, trgovcu »pri črnem psu« na Murinem trgu v Gradcu. — Predmete za prireditve mošta razpošilja g. Sajovic vsak dan v velikih množinah po poštini povzetju. Mnogo priznanih pisem svedoči o dobroti tako prirejenega mošta. Mala postrežnja zadošča, da se vsako prepriča o istinitosti. Za prireditve pol štartina mošta veljajo predmeti le 6 gld. in višje. 142 (3-1)